

Nr 41.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående anslag till socialstyrelsen m. m.; given Stockholms slott den 12 januari 1934.

Kungl. Maj:t vill härmed, under återopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över socialärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla de förslag, om vilkas avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

GUSTAF.

Gustav Möller.}

Utdrag av protokollet över socialärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 12 januari 1934.

Närvarande:

Statsministern HANSSON, ministern för utrikes ärendena SANDLER, statsråden UNDÉN, SCHLYTER, WIGFORSS, MÖLLER, LEVINSON, VENNERSTRÖM, LEO, ENGBERG, EKMAN, SKÖLD.

Departementschefen, statsrådet Möller anför:

Kostnaderna för socialstyrelsen bestridas sedan åtskilliga år från två särskilda förslagsanslag, nämligen ett ordinarie anslag med rubriken *socialstyrelsen* och ett extra anslag, rubricerat *socialstyrelsens verksamhet*. Angående dessa två anslag ber jag först få lämna de uppgifter, vilka innefattas i följande tablå.

Budgetår	Det ordinarie anslaget		Det extra anslaget	
	Anslag	Nettoutgifter	Anslag	Nettoutgifter
1932/1933	331,600	331,587	192,000	181,114
1933/1934	330,600	—	182,000	—

Bihang till riksdagens protokoll 1934. 1 saml. Nr 41.

Vid behandlingen i årets statsverksproposition av frågan om anslag till socialstyrelsen (V p. 2) anförde jag, att inom socialdepartementet förbereddes framläggande för innevarande års riksdag av förslag rörande arbetslöshetsförsäkring och därav föranledd utvidgning av den offentliga arbetsförmedlingen, vilka förslags genomförande skulle komma att medföra ökade kostnader bland annat för socialstyrelsen, samt att större delen av berörda kostnader för socialstyrelsen, i främsta rummet de kostnader, som föranleddes av förslaget rörande den offentliga arbetsförmedlingen, syntes bära bestridas från det extra anslaget till socialstyrelsens verksamhet.

Vidare yttrade jag i nämnda statsverksproposition (V p. 2 och 4), att för gäldande av de huvudsakliga utgifterna för genomförande av förslaget rörande arbetslöshetsförsäkring torde få beräknas ett särskilt anslag till vissa kostnader för arbetslöshetsförsäkringens organisation m. m.

I överensstämmelse med min därom gjorda hemställan föreslog Kungl. Maj:t i statsverkspropositionen (V p. 2, 3 och 4) riksdagen att i avbidan på särskild proposition i ämnet *dels* i riksstaten för budgetåret 1934/1935 beräkna det ordinarie förslagsanslaget till socialstyrelsen till oförändrat belopp 330,600 kronor, *dels* till socialstyrelsens verksamhet för nämnda budgetår beräkna ett extra förslagsanslag av 217,000 kronor, *dels ock* till vissa kostnader för arbetslöshetsförsäkringens organisation m. m. för samma budgetår beräkna ett extra förslagsanslag av 50,000 kronor.

Sedan Kungl. Maj:t numera beslutit för riksdagen framlägga *dels* förslag angående arbetslöshetsförsäkring (proposition nr 38), *dels ock* förslag till lag om offentlig arbetsförmedling m. m. (proposition nr 40), anhåller jag att få upptaga förevarande anslagsfrågor till närmare prövning.

Vad först angår *det ordinarie förslagsanslaget till socialstyrelsen*, framgår av det nyss anförda, att detta anslag för närvarande är i riksstaten upptaget till 330,600 kronor, å vilket belopp jämväl den ordinarie staten för socialstyrelsen slutar. Socialstyrelsen har icke beträffande detta anslag ifrågasatt någon ändring för nästa budgetår. Ej heller påkallas dylik ändring av de omförmälda förslagen till lagstiftning angående arbetslöshetsförsäkring och offentlig arbetsförmedling.

Med anledning därav torde det ordinarie anslaget till socialstyrelsen i enlighet med den i statsverkspropositionen gjorda beräkningen bära i riksstaten för budgetåret 1934/1935 upptagas med oförändrat belopp 330,600 kronor.

Jag övergår härefter till närmare behandling av frågan om beräkningen av *det extra anslaget till socialstyrelsens verksamhet*.

Härvid torde jag närmast få till granskning upptaga frågan om behov av ökad personal för genomförande av arbetslöshetsförsäkringen och för utvidgning av den offentliga arbetsförmedlingen.

Såväl enligt fjolårets förslag som enligt de nu framlagda förslagen skall den centrala handläggningen av ärendena rörande arbetslöshetsförsäkringen och arbetsförmedlingen åvila socialstyrelsen. Det är emellertid att märka,

att medan enligt fjolårets proposition angående offentlig arbetsförmedling förslaget till lag om dylik förmedling var avsett att antagas, allenast därest lagstiftning angående arbetslöshetsförsäkring komme till stånd, det i den nu framlagda arbetsförmedlingspropositionen förutsattes, att den offentliga arbetsförmedlingen under alla omständigheter bör i lag regleras. Medan förra årets förslag skulle träda i kraft den 1 januari 1934, äro de nu framlagda förslagen avsedda att träda i kraft den 1 januari 1935.

Kostnaderna för den personalökning inom styrelsen, som föranledes av de nya förslagen, torde kunna uppskattas med ledning av de beräkningar i ämnet, vilka förra året framlades i proposition nr 214 angående anslag till socialstyrelsen m. m. och till vilka jag hänvisar. Härvid är dock att märka, att — i anslutning till ett i fjol framlagt förslag rörande grunderna för statsbidrag till kommunala understöd vid arbetslöshet — i propositionen nr 214 förutsattes, att från statens arbetslöshetskommission skulle till socialstyrelsen överflyttas handläggningen av ärenden rörande dylika statsbidrag, under det att nu icke för nästa budgetår ifrågasättes någon dylik överflyttning. Detta medför givetvis, att personalbehovet blir något mindre än det, varmed räknades år 1933. Vidare bör beaktas att, därest lag om offentlig arbetsförmedling skulle genomföras utan samband med arbetslöshetsförsäkring, personalbehovet blir avsevärt mindre än om samtidigt beslut fattas om dylik försäkring.

Jag torde här först få uppskatta personalbehovet under förutsättning av bifall till förslagen om arbetslöshetsförsäkring och om arbetsförmedling.

På grund av de nya arbetsuppgifter, vilka enligt dessa förslag äro avsedda att tillföras socialstyrelsen, torde därstädes böra inrättas en gemensam byrå för handläggning av på styrelsen efter omläggningen ankommande ärenden rörande arbetslöshetsförsäkring och arbetsförmedling. Chefen för denna byrå synes böra till sin hjälp erhålla två byrådirektörer, vilka böra hava till uppgift att under byråchefens överinseende utöva den närmaste ledningen av var sin av byråns två verksamhetsgrenar. Byråchefen lärer böra placeras i lönegraden B 30 och byrådirektörerna i lönegraden B 28. Förutom byråchefen och byrådirektörerna torde, såvitt nu kan bedömas, av personal i högre grad erfordras, för försäkringsverksamheten två tjänstemän i lönegraden B 24 och en tjänsteman i lönegraden B 21 samt för arbetsförmedlingen en tjänsteman i lönegraden B 24 och en tjänsteman i lönegraden B 21. Vidare räknar jag med ett ytterligare personalbehov för byrån av omkring sex amanuenser och tio biträden — därav förslagsvis tre amanuenser och fem biträden för försäkringsverksamheten samt tre amanuenser och fem biträden för arbetsförmedlingen. Byrån torde dessutom böra förses med en expeditionsvakt.

Den personal, som sålunda angivits, skulle enligt mina beräkningar erfordras, efter det den nya lagstiftningen trätt i tillämpning och den däri avsedda organisationen blivit till fullo utvecklad. De årliga kostnaderna för avlöning till denna personal skulle inklusive dyrtidstillägg uppgå till omkring 120,000 kronor. Jag har därvid utgått från att befattningarna från

och med byråchefen till och med tjänstemännen i lönegraden B 21 skulle uppföras å extra stat samt att övriga befattningshavare skulle bliva extra ordinarie tjänstemän. För samtliga befattningshavare har räknats med begynnelselöner. Vid sidan av lönekostnaderna måste man även räkna med vissa andra kostnader, såsom utgifter för resor, expenser och hyror.

Vid uppgörande av denna kalkyl har jag utgått från att den hos socialstyrelsen anställda byråassistenten för arbetsförmedlings- och arbetsmarknadsfrågor samt den för handläggning av dylika frågor avsedde biträdande tjänstemannen hos styrelsen, vilka befattningshavare för närvarande båda avlönas från det extra förslagsanslaget till offentlig arbetsförmedling och vilka uppbara, den förre ett årsarvode av 6,660 kronor och den senare ett årsarvode av 4,000 kronor, skola kunna med utgången av innevarande budgetår indragas, i det att deras göromål i huvudsak skola övertagas av den nu föreslagna byrån.

Även därest lag om arbetsförmedling genomföres utan samband med arbetslöshetsförsäkring, erfordras, såsom redan antytts, en viss mindre förstärkning av socialstyrelsens arbetskrafter. Det måste nämligen beaktas, att också under dylika omständigheter socialstyrelsens medverkan kommer att påkallas i olika avseenden. Här må endast påpekas, att nya reglementen måste antagas för de olika förmedlingsanstalterna, att åtskilliga personfrågor komma att kräva behandling inom styrelsen, att avgöranden skola träffas angående statsbidragens storlek enligt de nya reglerna samt att förhandlingar i stor utsträckning torde komma att föras mellan socialstyrelsen och vederbörande anstaltsstyrelser. Därjämte är det synnerligen önskvärt, att socialstyrelsen kan mycket aktivt medverka till förmedlingsväsendets utbyggnad och effektivisering i olika hänseenden.

Efter samråd i ämnet med socialstyrelsens chef beräknar jag den personal, som under senast angivna förutsättning skulle erfordras inom styrelsen för handläggning av arbetsförmedlingsärendena, till en byrådirektör i lönegraden B 28, en tjänsteman i lönegraden B 24, en amanuens och ett extra ordinarie biträde. Av dessa tjänster skulle allenast byrådirektörs-tjänsten och biträdestjänsten bliva i egentlig mening nya tjänster. De andra tjänsterna skulle nämligen kunna erhållas genom ombildning av förut omnämnda, för närvarande från anslaget till offentlig arbetsförmedling avlönade två tjänster. De årliga kostnaderna för avlöning av dessa fyra befattningshavare torde jämte vissa resekostnader kunna beräknas till omkring 25,000 kronor.

Vidkommande härefter frågan om de *kostnader*, vilka för *nästa budgetår* föranledas av den ifrågasatta utvidgningen av socialstyrelsens verksamhet, möta av naturliga skäl vissa svårigheter att nu bedöma storleken av desamma.

Vad beträffar kostnaderna, i vad de föranledas av den föreslagna lagstiftningen rörande *arbetslöshetsförsäkring*, sammanhännga de nästan helt och hållet med det förberedande arbetet för försäkringens anordnande, medan det löpande arbetet med den nya lagstiftningens tillämpning tills vidare

torde bliva av mycket ringa omfattning. För bestridande av de styrelsens kostnader för personal m. m., som under nästa budgetår bliva nödvändiga för arbetet med försäkringens organisation, torde böra anvisas ett särskilt anslag, rubricerat vissa kostnader för arbetslöshetsförsäkringens organisation m. m.

Till beräkningen av detta anslag återkommer jag i det följande.

I fråga om socialstyrelsens arbetsuppgifter under nästa budgetår med avseende å *arbetsförmedlingen* är att märka, att dessa komma att bestå dels i löpande arbete av i huvudsak hittillsvarande omfattning dels ock i ett betydande organisatoriskt arbete. Beträffande denna verksamhetsgren synes mig under nästa budgetår komma att föreligga behov av den personal, vilken jag för nämnda gren beräknat komma att erfordras vid fullt utbyggd organisation, därvid jag dock förutsätter, att sagda personal skall kunna i viss utsträckning biträda vid det med arbetslöshetsförsäkringens organiserande förenade arbetet. Det synes mig vidare lämpligt, att ledaren för den nya byrån i socialstyrelsen kan tillsättas redan från och med ingången av nästa budgetår.

Under hänvisning till vad jag förut anfört i personalfrågan anser jag därför, att — med utgångspunkt från förslagen i arbetslöshetsförsäkrings- och arbetsförmedlingsfrågorna — medel här böra beräknas till avlönande av följande personal, nämligen en byråchef (B 30), en byrådirektör (B 28), en befattningshavare i lönegraden B 24 och en befattningshavare i lönegraden B 21, samtliga uppförda å extra stat, samt tre amanuenser, fem extra ordinarie biträden jämte en extra ordinarie expeditionsvakt. För ändamålet torde för nästa budgetår erfordras ett belopp av omkring 57,000 kronor, vilket belopp lär få utgå från anslaget till socialstyrelsens verksamhet. I detta belopp ingå icke utgifter för dyrtidstillägg eller provisoriskt dyrortstillägg till den angivna personalen. Dessa tillägg torde böra bestridas från de under femte huvudtiteln upptagna anslagen för sagda ändamål, vilka anslag, då de äro av förslagsanslags natur, icke av detta skäl torde behöva höjas.

Förutom lönekostnaderna är, såsom förut antytt, även att räkna med vissa andra utgifter. Av dessa utgifter torde under nästa budgetår utgifterna för expenser böra, liksom socialstyrelsens expenser i övrigt, gäldas från det under femte huvudtiteln upptagna förslagsanslaget till skrivmaterialier och expenser, ved m. m. Vidare torde möjligen uppkommande hyresutgifter få utgå från det under sjätte huvudtiteln uppförda anslaget till hyreskostnader. Vad slutligen beträffar de av de nya arbetsuppgifterna föranledda resekostnaderna torde dessa böra bestridas från anslaget till socialstyrelsens verksamhet. För ändamålet torde böra få beräknas ett belopp av förslagsvis 3,000 kronor.

Enligt dessa beräkningar skulle i anledning av socialstyrelsens uppgifter beträffande arbetsförmedlingen under budgetåret 1934/1935 uppkomma en merutgift å anslaget till socialstyrelsens verksamhet å (57,000 + 3,000) 60,000 kronor. Därest förslaget om arbetslöshetsförsäkring icke bifalles, torde merutgiften å förevarande anslag — vilken då uteslutande kommer att hänföra

sig till den för arbetsförmedlingen erforderliga personalen — kunna begränsas till 25,000 kronor, därav 23,000 kronor skulle erfordras för avlöningar och 2,000 kronor för resekostnader.

Sedan jag sålunda berört den föreslagna nya lagstiftningens inverkan å anslaget till socialstyrelsens verksamhet för nästa budgetår, vill jag redogöra för de övriga omständigheter, som äro ägnade att öva inflytande på beräkningen av anslaget.

Till en början ber jag då få nämna, att en höjning av anslaget lär bli erforderlig i följd av den *dyrortsgruppering*, som under den närmaste tiden bör verkställas av socialstyrelsen. I detta hänseende är att märka, att enligt 48 § 1 mom. i 1928 års kommunalskattelag dyrortsgruppering för bestämmande av ortsavdragen enligt denna lag skall av socialstyrelsen fastställas för en tid av fem år i sänder samt att, då den nuvarande grupperingen avser åren 1930—1934, ny dyrortsgruppering måste fastställas för åren 1935—1939.

I skrivelse den 30 september 1933 har *socialstyrelsen* hemställt om anvisande av medel för bestridande av styrelsens extra kostnader för verkställande av den nya dyrortsgrupperingen. Styrelsen har däri anfört i huvudsak följande.

För utförandet av den av styrelsen år 1929 verkställda dyrortsgrupperingen hade beräknats dels extra amanuensarbete i cirka 18 arbetsmånader och dels extra arbete för räknebiträden i ungefär 80 arbetsmånader. Ledningen för grupperingsarbetet hade då handhåfts av en av styrelsens ordinarie arbetskrafter.

Även vid den nu förestående dyrortsgrupperingen syntes ledningen av arbetet kunna ombesörjas av tillgänglig arbetskraft inom styrelsen. Extra amanuens- och biträdesarbete torde däremot krävas i minst samma omfattning som vid 1929 års gruppering. Vad särskilt amanuensarbetet beträffade syntes en utökning till 20 arbetsmånader böra beräknas på grund av det arbete, som föranleddes av den allmänheten och de kommunala myndigheterna medgivna rätten att granska styrelsens ändringar av inkomna uppgifter.

Kostnaderna för ifrågavarande extra amanuens- och biträdesarbete kunde beräknas till omkring 19,000 kronor, vartill komme cirka 800 kronor för resekostnader vid inspektionsresor, företagna av styrelsens ombud, eller tillsammans i runt tal cirka 20,000 kronor. Dessa kostnader kunde med hänsyn till den inom styrelsen samtidigt pågående levnadskostnadsundersökningen, ej till någon del bestridas av andra, till styrelsens förfogande stående medel. För innevarande budgetår erfordrades av nämnda belopp omkring 10,000 kronor och för tiden från och med den 1 juli 1934 återstående 10,000 kronor. Styrelsen hade därvid förutsatt, att utgifter för expenser och tryckning ävensom för lokallhyra skulle komma att bestridas i annan ordning.

Under återropande av det anförda har styrelsen hemställt, att för verkställande av ny dyrortsgruppering måtte ställas till styrelsens förfogande ett belopp av 20,000 kronor, därav 10,000 kronor för löpande budgetår och 10,000 kronor för nästa budgetår, att användas till avlöning av extra arbetskrafter hos styrelsen samt till bestridande av kostnaderna för inspektionsresor av styrelsens ombud.

Såsom nämnts ankommer det på socialstyrelsen att verkställa ny dyrortsgruppering, avsedd att gälla för tiden 1935—1939. Då arbetet härmed är för-
enat med betydande kostnader, torde särskilda medel böra ställas till styrelsens förfogande för arbetets utförande. Det belopp, som i sådant hänseende kan anses erforderligt för löpande budgetår, synes kunna bestridas av medel, vilka eljest stå till Kungl. Maj:ts disposition. För nästa budgetår torde för ifrågavarande ändamål under anslaget till socialstyrelsens verksamhet böra beräknas ett belopp av 10,000 kronor.

Departements-
chefen.

I enlighet med vad jag i statsverkspropositionen rörande anslaget till socialstyrelsens verksamhet beräknade kan anslaget nedsättas dels med 9,000 kronor, utgörande en engångskostnad under nu löpande budgetår för verkställande av en med dyrortsgrupperingen sammanhängande *hyresräkning*, dels ock med 16,000 kronor för *överflyttning av socialstyrelsens värmetekniska avdelning till byggnadsstyrelsen*, varom Kungl. Maj:t i statsverkspropositionen (VI p. 38) framlagt förslag.

I statsverkspropositionen utgick jag vidare från att viss nedsättning av de medel, som under ifrågavarande anslag beräknats för förstärkning av *styrelsens arbetskrafter för den nya sjukkassereformens genomförande*, skulle vara möjlig.

Beträffande denna fråga torde jag först få erinra, att den år 1931 beslutade sjukkasselagstiftningen trädde i kraft den 1 januari 1932 men att därvid bestämdes en övergångstid av tre år, under vilken de äldre bestämmelserna i viss utsträckning alltjämt skulle äga tillämpning. För att täcka kostnaderna för den personalförstärkning å styrelsens sjukkassebyrå, vilken beräknades bli erforderlig i anledning av styrelsens arbete för genomförande av den nya lagstiftningen, beräknades under ifrågavarande anslag för budgetåret 1931/1932 ett belopp av 47,000 kronor. Av detta belopp skulle omkring 22,000 kronor användas till avlöning — fränsett dyrtidstillägg — åt tre nya befattningshavare å extra stat, därav en i lönegraden B 28, en i lönegraden B 24 och en i lönegraden B 21, medan ett belopp av 25,000 kronor avsågs för arvoden och ersättningar till befattningshavare i övrigt, till experter och mera tillfälliga sakkunniga ävensom till vissa andra utgifter. Det för ifrågavarande ändamål avsedda beloppet nedsattes för budgetåret 1932/1933 till 42,000 kronor och för budgetåret 1933/1934 till 37,000 kronor. Nedsättningen sammanhänger med det minskade behovet av medel för ersättningar till experter. Under det att av de anvisade medlen 10,000 kronor beräknades till dylika ersättningar för budgetåret 1931/1932 och 5,000 kronor för budgetåret 1932/1933, har något belopp för löpande budgetår icke ansetts erforderligt för sådant ändamål.

I skrivelse den 30 september 1933 har *socialstyrelsen* närmare ingått på frågan om behovet av personalförstärkning å sjukkassebyrån under budgetåret 1934/1935.

Styrelsen har härvid till en början meddelat, att styrelsen vid beräkningen år 1931 av personalförstärkningen utgått ifrån att denna beräkning

skulle avse närmast tiden för övergången till den nya sjukkasseorganisationen, d. v. s. tiden till den 1 januari 1935, och att först därefter skulle till prövning upptagas frågan om den stadigvarande förstärkning av arbetskrafterna å sjukkassebyrån, som krävdes av de väsentligt ökade arbetsuppgifter, vilka skulle åligga styrelsen såsom tillsynsmyndighet över erkända sjukkassor. Styrelsen framhåller emellertid, att erfarenheten från det hittills genomförda omorganisationsarbetet visat, att det ännu torde vara för tidigt att taga definitiv ståndpunkt till frågan om sjukkassebyråns framtida personalbehov. De förhållanden med avseende på byråns arbetsuppgifter, som karakterisera övergångstiden, komme nämligen av åtskilliga skäl att döma att göra sig gällande även efter dennas utgång.

Styrelsen har vidare lämnat en redogörelse för det arbete för sjukkassee-reformens genomförande, som styrelsen utfört sedan den 1 juli 1932, samt för det organisationsarbete, som ännu återstode att utföra under resten av den treårsperiod övergångstiden omfattade. I detta hänseende tillåter jag mig hänvisa till skrivelsen. Jag vill allenast nämna, att större delen av det återstående arbetet avser meddelande av erkännande åt lokalsjukkassor, för vilket ändamål bland annat erfordras granskning av omfångsrika och detaljerade stadgar, samt att styrelsen beräknar antalet kassor till 1,500—1,800. Under hänvisning till erfarenheten från det hittills verkställda omorganisationsarbetet uttalar styrelsen, att det komme att bli förenat med hart när oöverstigliga svårigheter att före den 1 januari 1935 till fullo genomföra berörda uppgift. En förutsättning för att omorganisationsarbetet skall kunna i sin helhet medhinnas inom den stadgade övergångstiden är emellertid — anför styrelsen — att sjukkassebyråns arbete under tiden till den 1 januari 1935 i största möjliga grad koncentreras på detta arbete och att alla ärenden, som icke direkt sammanhånga med sjukkasseorganisationen, så långt ske kan undanskjutas och upptagas till behandling först efter denna tid.

Beträffande styrelsens arbete i anledning av sjukkassee-reformen efter övergångstidens slut har styrelsen anført bland annat följande.

Styrelsen ville särskilt erinra om de frågor, som sammanhängde med begravningshjälpsverksamhetens ordnande. 1931 års sjukkassee-förordning medgäve icke erkänd sjukkassa att meddela begravningshjälp, men på grund av särskild bestämmelse kunde begravningshjälpsverksamhet, som kassa utövat, fortgå under två år från antagandet till erkänd sjukkassa. Avskiljandet av denna verksamhet, vilket vanligen skedde först efter det antagandet till erkänd sjukkassa beviljats, kunde äga rum på olika sätt. Verksamheten kunde sålunda överlåtas antingen på en redan bestående understödsförening eller på ett försäkringsbolag eller ock på en för ändamålet nybildad, i nära kontakt med sjukkassan stående begravningskassa (understödsförening). Vilken vägen som än valdes, vållade avvecklingen betydande arbete för tillsynsmyndigheten. Här vore fråga icke allenast om själva gillandet av överlåtelsen eller registreringen av den nya understödsföreningen. Det hade visat sig, att vederbörande sjukkassee-styrelser icke vore i stånd att upprätta för avvecklingen nödiga handlingar, utan att styrelsen, trots att någon skyldighet därtill icke torde få anses föreligga, i mycket stor utsträckning nödgades tillhandagå med råd och hjälp vid upprättandet av dithörande handlingar.

Alla dessa med begravningshjälpsverksamhetens ordnande sammanhän-

gande uppgifter kunde givetvis icke undanskjutas till tiden efter den 31 december 1934. Men styrelsen utginge ifrån att detta komme att ske i mycket stor utsträckning och att ett stort antal sjukkassor först efter nämnda datum komme att avveckla sin begravningshjälpsverksamhet. Arbetskrafterna å styrelsens sjukkassebyrå kunde därför antagas komma att i betydande grad bliva sysselsatta med hithörande angelägenheter under de båda åren 1935 och 1936.

Styrelsen har ock framhållit, att under nämnda båda år ett omfattande informations- och inspektionsarbete för sjukkasseverksamhetens kontrollerande och stabiliserande måste utövas från styrelsens sida. Beträffande detta arbete har styrelsen uttalat sig på följande sätt.

De erkända sjukkassorna och deras styrelser vore oavlättligt i behov av råd och vägledning rörande icke allenast själva övergångsförfarandet och vad därmed ägde samband, utan även och icke minst rörande den nya verksamhetens ordnande och bedrivande, sjukkasreförordningens tolkning och tillämpning o. s. v. Behovet av att genom inspektioner på ort och ställe tillse, att sjukkasreförfattningarna efterlevdes och fel och misstag förebyggdes eller rättades, hade likaledes gjort sig starkt gällande. Det krävande inre arbetet å sjukkassebyrån hade emellertid gjort, att endast i ringa grad uppmärksamhet kunnat ägnas åt denna viktiga gren av tillsynsverksamheten. I den mån själva omorganisationsarbetet minskades och de nya sjukkassorna trädde i verksamhet torde det emellertid bliva ofrånkomligt, att tjänstemännens tid och arbetskraft i stor utsträckning toges i anspråk för inspektionsverksamhet.

Styrelsen har vidare påpekat vissa andra omständigheter, ägnade att öka styrelsens arbetsbörda i förevarande hänseende. Härutinnan har styrelsen anfört följande.

En angelägenhet, som under de första åren efter sjukkassornas övergång till den nya organisationen komme att kräva en oavlättlig uppmärksamhet från styrelsens sida, vore frågan om avgifterna. Vid de synnerligen ingående undersökningar, som föregått fastställandet av det avgiftssystem, som nu tillämpades i fråga om de erkända sjukkassorna, hade full enighet rått därom, att detta system vore att betrakta allenast som ett provisorium och att frågan om avgiftsbestämningen borde upptagas till nytt övervägande, så snart tillräcklig erfarenhet föreläge från den nya sjukkasreförordningen. Även om säkra resultat i detta hänseende icke kunde väntas föreligga, förrän den nya sjukkasseorganisationen någon tid varit i verksamhet och svårigheterna under övergångstiden övervunnits, vore det dock tydligt, att särskilt centralsjukkassornas verksamhet i detta hänseende redan från första början måste följas med den allra största uppmärksamhet.

Oaktat de först erkända sjukkassorna ännu icke varit i verksamhet ett helt år, kunde det dock redan nu förutses, att handläggningen av frågor om statsbidrag till sjukkassorna komme att kräva ett mycket betydande arbete. Särskilt kunde detta väntas bli förhållandet, om sjukkassorna i någon större grad begärde utbetalning av statsbidrag i förskott under löpande året. En icke förutsedd omedelbar stegring i arbetet hade uppstått därigenom, att flertalet centralsjukkassor icke avvaktat den särskilda övergångstid — till den 1 januari 1938 — som i sjukkasreförordningen medgivits för införande av sjukvårdsförsäkringen, utan infört denna försäkringsform redan från antagandet eller efter endast en kortare tids förlopp. På grund av de mera invecklade bestämmelser, som gällde rörande statsbidrag

för läkarvård m. m. (sjukvårdsbidraget), krävde beräkningen och utbetalningen av denna del av statsbidraget avsevärt mera arbete än beräkning och utbetalning av statsbidraget i övrigt.

En angelägenhet, som föga beaktats vid beräkningen år 1931 av personalbehovet, hade varit utbetalningen av ersättning för utgivna moderskapsunderstöd. För egen del hade styrelsen hyst den uppfattningen, att denna understödsverksamhet åtminstone till en början skulle bliva av endast ringa omfattning och att utbetalningen av ersättning till centralsjukkassorna för utgivna understöd därför skulle kräva endast jämförelsevis ringa arbete. Det hade emellertid visat sig, att allmänheten i långt högre grad än som förutsatts begagnade sig av denna understöds-möjlighet. Antalet understödsfall för budgetåret 1934/1935 kunde beräknas till 24,000.

Under hänvisning i huvudsak till det sålunda anförda har socialstyrelsen förklarat, att någon minskning av den extra personal, som tilldelats styrelsen för genomförande av den nya sjukasselagstiftningen, icke för närvarande kunde ske utan att äventyra möjligheten för styrelsen att i behörig tid fullgöra de styrelsen åliggande uppgifterna såsom tillsynsmyndighet över erkända sjukkassor och andra understödsföreningar. Styrelsen har tillika uttalat, att, såvitt nu kunde bedömas, hela den nuvarande personalen å styrelsens sjukkassebyrå vore behövlig åtminstone för tiden intill den 1 januari 1937, då det med sjukkassereformen sammanhängande organisationsarbetet kunde antagas vara definitivt avslutat.

Departements-
chefen.

Frånsett den på grund av 1931 års sjukkassereform anlitade personalen finnas å sjukkassebyrån i socialstyrelsen för närvarande anställda följande befattningshavare, nämligen en byråchef, en tjänsteman i lönegraden B 24, en tjänsteman i lönegraden B 21, tre amanuenser med heltidstjänstgöring samt en kansliskrivare, två kanslibiträden och sex andra biträden. Den sammanlagda avlöningskostnaden för nu nämnda befattningshavare — utom dyrtidstillägg och provisoriskt dyrortstillägg — kan i runt tal beräknas till omkring 65,000 kronor om året. Enligt socialstyrelsens förslag skulle de ökade kostnader, som sjukkassereformen under den närmaste tiden efter den stadgade övergångstidens utgång den 31 december 1934 komme att föranleda för styrelsen, kunna beräknas till samma årliga belopp som omorganisationen senast krävt eller således 37,000 kronor.

Att en förstärkning av personalen även efter den 31 december 1934 är påkallad i anledning av sjukkassereformen lär utän vidare vara tydligt. Huruvida för ändamålet ett så pass betydande belopp, som socialstyrelsen angivit, ovillkorligen kräves, synes mig däremot tveksamt. Såsom styrelsen framhållit, är det ännu för tidigt att intaga någon definitiv ståndpunkt till frågan om storleken av sjukkassebyråns framtida medelsbehov. Enligt min mening bör emellertid det extra belopp, som erfordras — i varje fall försöksvis och i avvidan å vidare erfarenhet — för nästa budgetår begränsas till 27,000 kronor eller 10,000 kronor mindre än vad som utgår för löpande budgetår. På vad sätt denna minskning, som är lika med den i statsverkspropositionen beräknade, skall åvägbringas, lär få ankomma på Kungl. Maj:t att bestämma längre fram, då denna fråga, särskilt med

hänsyn till organisationsarbetets läge, bättre kan bedömas. Självfallet förutsätter jag, att det även med nu berörda begränsning av de extra medlen skall visa sig möjligt för styrelsen att tillbörligen fullgöra de uppgifter, som tillkomma styrelsen såsom tillsynsmyndighet över erkända sjukkassor och andra understödsföreningar. Skulle erfarenheten ådagalägga, att trots iakttagande av all sparsamhet ytterligare medel för detta ändamål oundgängligen erfordras, läser behöflig medelsförstärkning kunna beredas styrelsen av medel, som stå till Kungl. Maj:ts disposition.

I sin oförmälda skrivelse den 30 september 1933 har *socialstyrelsen* i anslutning till tidigare förslag — se propositionerna nr 260 år 1930 och nr 134 år 1931 samt riksdagens skrivelse nr 309 år 1931 — hemställt om beviljande av ett särskilt *tilläggsarvode till byråchefen å styrelsens sjukkassebyrå* såsom ersättning för det av sjukkassareformen föranledda, väsentligt ökade arbetet att utgå, efter 3,000 kronor för år räknat, för tiden 1 juli 1931—31 december 1934 med tillhoppa 10,500 kronor.

I nuvarande statsfinansiella läge ser jag mig förhindrad att tillstyrka en framställning av här förevarande slag. Med hänsyn härtill förordar jag, att prövningen av framställningen tills vidare uppskjutes. Vid sådant förhållande behöver icke för nästa budgetår beräknas något belopp för sagda ändamål. Departements-
chefen.

Till sist får jag anmäla, att *socialstyrelsen* i skrivelserna den 30 september 1933 jämväl gjort framställning om viss *förstärkning av arbetskrafterna å styrelsens byrå för arbetarskyddsärenden*. *Socialstyrelsen* har i denna fråga till en början erinrat om att styrelsen i sitt i skrivelse den 17 december 1931 framlagda förslag rörande yrkesinspektionens effektivisering uttalat, att det tekniska utredningsarbetet på nämnda byrå sedan många år tillbaka mött stora svårigheter på grund av bristande arbetskrafter samt att styrelsen på den grund i skrivelserna föreslagit inrättande å byrån av en ny förste byråingenjörstjänst. Styrelsen anför härefter i sin nu ingivna skrivelse bland annat följande.

Under de senast förflutna åren hade berörda svårigheter än ytterligare ökat. De större utredningsarbetena hade liksom förut i beklaglig utsträckning måst eftersättas till stort men för arbetarskyddet på skilda områden. Dessutom hade förseningen i fråga om ärendenas handläggning numera i stor omfattning även drabbat den stora mängden på byrån förekommande löpande ärenden rörande den tekniskt-praktiska tillämpningen av skyddslagstiftningen. Det förtjänade påpekas, att förseningen i fråga om båda kategorierna av ärenden även medförde stora olägenheter för industrien, och att klagomål därutinnan vid upprepade tillfällen framställdes till styrelsen.

Det syntes styrelsen med hänsyn till det anförda ofrånkomligt, att en förstärkning av arbetarskyddsbyråns arbetskrafter på ifrågavarande arbetsområde snarast komme till stånd. Som en provisorisk anordning därvidlag och för att icke föregripa ett blivande ställningstagande till styrelsens organisationsförslag i övrigt ville styrelsen nöja sig med att föreslå inrättande av en byråingenjörsbefattning på extra stat med placering i 21:a lönegraden.

Ehuru skäl synas tala för en förstärkning av den tekniska personalen å *socialstyrelsens byrå för arbetarskyddsärenden*, kan jag likväl icke, i främsta Departements-
chefen.

rummet av budgetära hänsyn, nu förorda den av styrelsen gjorda framställningen. Det förefaller mig jämväl kunna ifrågasättas, huruvida icke prövningen av detta spörsmål bör anstå, till dess de ekonomiska förhållandena medgiva ett upptagande till granskning av förslaget rörande yrkesinspektionens effektivisering överhuvud.

Enligt mina i det föregående framlagda beräkningar skulle anslaget till socialstyrelsens verksamhet, som för löpande budgetår är upptaget till 182,000 kronor, för nästa budgetår behöva *höjas* med *dels* 60,000 kronor för personalförstärkning i anledning av förslag rörande den offentliga arbetsförmedlingen m. m., *dels* 10,000 kronor i anledning av styrelsens arbete med förestående dyrortsgruppering. Å andra sidan torde anslaget kunna *nedsättas* med *dels* 9,000 kronor på grund av nu bortfallande kostnad för hyresräkning, *dels* 16,000 kronor såsom följd av den värmetekniska avdelningens överflyttning från socialstyrelsen till byggnadsstyrelsen, *dels* ock 10,000 kronor på grund av minskade utgifter för personalen å sjukkassebyrån. Anslaget skulle i följd härav kunna för nästa budgetår upptagas till $(182,000 + 60,000 + 10,000 - 9,000 - 16,000 - 10,000)$ 217,000 kronor.

I det föregående har jag anført, att för bestridande av de socialstyrelsens kostnader för personal m. m., som under nästa budgetår bliva nödvändiga för arbetet med arbetslöshetsförsäkringens organisation, syntes böra anvisas ett särskilt anslag till *vissa kostnader för arbetslöshetsförsäkringens organisation m. m.* Jag vill nu närmare redogöra för detta anslag.

Av det tidigare anförda framgår, att jag beräknat, att personalen å socialstyrelsens avdelning för arbetslöshetsförsäkring skulle vid fullt utbyggd organisation komma att utgöras av en byrådirektör i lönegraden B 28, två befattningshavare i lönegraden B 24 samt en befattningshavare i lönegraden B 21, vilka befattningshavare samtliga skulle uppföras å extra stat, ävensom av tre amanuenser och fem extra ordinarie biträden. Under förutsättning att för alla befattningshavarna räknas med begynnelselöner, torde de årliga kostnaderna för avlönande av nämnda personal — fränsett dyrtidstillägg och provisoriskt dyrortstillägg — kunna uppskattas till omkring 55,000 kronor.

Så som lagstiftningsförslaget rörande arbetslöshetsförsäkringen är lagt, kan försäkringsverksamheten först småningom väntas träda i funktion och vinna större omfattning. Det är därför klart att, ehuru förslaget är avsett att träda i kraft den 1 januari 1935, socialstyrelsens befattning med denna verksamhet under nästa budgetår praktiskt taget icke kan komma att bestå av sådant löpande arbete, som i en framtid kommer att åvila styrelsen. Däremot är under budgetåret att räkna med ett betydande arbete från styrelsens sida för förberedande och organiserande av arbetslöshetsförsäkringen. Med hänsyn härtill synes det mig nödvändigt att för styrelsens arbetslöshetsförsäkringsverksamhet för budgetåret 1934/1935 räkna med nära nog samma anslagsbehov som det, vilket, enligt vad förut nämnts, beräknats för verksamheten efter helt genomförd organisation. Medan jag förut under anslaget till socialstyrelsens verksamhet beräknat medel för bestridande av styrelsens perso-

nalkostnader m. m. för styrelsens arbete med arbetsförmedlingen, har jag icke vid bestämmandet av nämnda anslag tagit hänsyn till behovet av medel till styrelsens utgifter för den omförmälda avdelningen för försäkringsverksamhet, detta av det skäl att jag ansett medel härför lämpligen böra, såsom varande av engångskostnads natur, anvisas från ett särskilt anslag till vissa kostnader för arbetslöshetsförsäkringens organisation m. m. Under detta anslag torde på grund av vad jag nyss anfört böra beräknas ett belopp av 50,000 kronor för avlönande av den för organisationsverksamheten erforderliga personalen. Vid beräkningen av detta belopp har jag, såsom redan nämnts, utgått från att personalen på den nya byrån skall i viss utsträckning kunna biträda med organisationsarbetet för försäkringen.

Vad angår de resekostnader, vilka föranledas av försäkringens organisation, ävensom erforderliga utgifter till dyrtidstillägg och provisoriska dyrortstillägg till ifrågavarande personal samt av försäkringen föranledda kostnader för expenser och hyror, anser jag mig icke behöva beräkna några särskilda medel härför, då dylika utgifter, i den mån de uppkomma, torde böra bestridas av samma anslag som socialstyrelsens utgifter i allmänhet för motsvarande ändamål. Då utgifterna icke torde komma att uppgå till några större belopp och samtliga avsedda anslag äro av förslagsanslags natur, synes någon höjning av de åsyftade anslagen icke av här angiven anledning behöva äga rum. Det behöfliga organisationsanslaget skulle enligt dessa beräkningar kunna uppskattas till 50,000 kronor.

I detta sammanhang vill jag erinra, att enligt de grunder för statsbidrag till arbetslöshetsförsäkringen, vilka förordats i propositionen nr 38, det icke är helt uteslutet, att statsbidrag till försäkringen kan komma att belasta nästa budgetårs riksstat. Med anledning därav har jag i nämnda proposition anfört, att medgivande från riksdagen torde böra inhämtas att eventuellt använda anslag för ändamålet. I anslutning härtill får jag föreslå, att det statsbidrag, som enligt nämnda grunder må utgå under nästa budgetår, skall få bestridas från det här ifrågasatta organisationsanslaget. Någon anledning att av denna orsak höja anslaget utöver det nyss beräknade beloppet synes mig så mycket mindre föreligga, som anslaget under alla förhållanden torde böra erhålla karaktär av förslagsanslag.

Under återopande av vad jag sålunda anfört, får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

dels uppföra det ordinarie förslagsanslaget till socialstyrelsen med oförändrat belopp av 330,600 kronor;

dels till socialstyrelsens verksamhet för budgetåret 1934/1935 anvisa ett extra förslagsanslag av 217,000 kronor;

dels till vissa kostnader för arbetslöshetsförsäkringens organisation m. m. för berörda budgetår anvisa ett extra förslagsanslag av 50,000 kronor;

Kungl. Maj:ts proposition nr 11.

dels ock godkänna av mig i det föregående omförmälda grunder för användningen av sistnämnda anslag.

Med bifall till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställen förordnar Hans Maj:t Konungen, att proposition av den lydelse, bilaga till detta protokoll utvisar, skall avlätas till riksdagen.

Ur protokollet:

B. Spångberg.